[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 933: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 517

ਵਿਕਾਸ ਕਨੋਜੀਆ

ਬਨਾਮ

ਸਰਿਤਾ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7380 ਆਫ 2024)

10 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ' ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਵਿਆਹ ਤਲਾਕ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 142:

ਮੌਜੂਦਾ: i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ 43 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਹਨ - ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ - ਧਿਰਾਂ ਨੇ 2002 ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਮਪੁਗਨਡ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਸਹਿਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ii) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ - 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਖਟਾਸ ਭਰੇ ਸਬੰਧਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ 50 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ

ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ - ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2007 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 31 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15, 16, 17 ਅਤੇ 19]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ [2023] 5 ਐਸ ਸੀਆਰ 165: 2023 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 544; ਰਾਜੀਬ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸਾਹਾ, 2023

ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 1221 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣਾ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7380

2007 ਦੇ ਐਫਏ ਨੰਬਰ 31 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 22.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿਜ, ਚਿਤਰਥ ਪੱਲੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ ,ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

ਵਿਕਾਸ ਕਨੋਜੀਆ ਬਨਾਮ ਸਰਿਤਾ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਡਾ. ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਕਨੋਜੀਆ ਨੇ 22.08.2019 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2007 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 31 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 20.12.2006 ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ, ਮੇਰਠ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 123 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955[1] ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

3. ਕੇਸ ਦਾ ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਡਾ. ਵਿਕਾਸ ਕਨੋਜੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਡਾ. ਸਰਿਤਾ ਨੇ 20.02.2002 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਮੇਰਠ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਆਈਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। 22.02.2002 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਸੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ ਆਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 04.03.2002 ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੋਵੇਂ ਊਧਮਪੁਰ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਰਜਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਠੰਡਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ 11.03.2002 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਏ। 17.03.2002 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਤੇਰ੍ਹਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਗਮ (ਤੇਰਾਹੀ ਸਮਾਰੋਹ) ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਿਰਫ਼ 23 ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੇ 2002 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 598 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 2002 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 336 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਲਈ ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ 28.11.2002 ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਸ ਲਈ 26.02.2003 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2003 ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 123 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਨਾਖੁਸ਼ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾਜ ਲਈ ਉਸਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

6. ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, 31.07.2006 ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

7. ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। 26.05.2003 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਤਹਿਤ 2011 ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 89 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸਨੂੰ 29.11.2013 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 24.02.2004 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 18602 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 498A, 406 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਰਠ ਵਿਖੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ, ਦਾਜ

ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। 05.11.2004 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 965/2004 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 15.06.2005 ਨੂੰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 15.06.2005 ਤੋਂ 05.07.2005 ਤੱਕ 20 ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 05.07.2005 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ - ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ, ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

9. 20.12.2006 ਨੂੰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2003 ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 123 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 2007 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 31 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

10. ਇਸ ਦੌਰਾਨ 08.07.2013 ਨੂੰ, ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ 2004 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 965 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498A ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 26.11.2013 ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 18.12.2017 ਨੂੰ, ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 02.03.2023 ਨੂੰ, ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

11. 22.08.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਮਪੁਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

12. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਾਪਤਾ ਹੈ। 07.10.2019 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਖਨਊ ਦੇ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਦੇ ਨੇਤਰ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਓਪੀਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਹੋਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਪੱਤਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਕਸਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦੀ ਸੀ।

13. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ[3] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 'ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ' ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(iii) ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

---

3 [2023] 5 ਐਸ ਸੀਆਰ 165: 2023 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 544

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ।

15. ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ 23 ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ 15.06.2005 ਤੋਂ 05.07.2015 ਤੱਕ 20 ਦਿਨ ਹੋਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 43 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ 50 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜੀਵਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ 2002 ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। 22 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੂਠਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਟਾਸ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੌੜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। 22 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਖਟਾਸ ਭਰੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਯੋਗ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

2023 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 1221

18. ਰਾਜੀਬ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸਾਹਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ

12 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰ. 9, 10 ਅਤੇ 11 ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"9. ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਤਾਰ ਕੁੜੱਤਣ, ਮਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ "ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ" ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ "ਬੇਰਹਿਮੀ" ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਰਮਨ ਬਨਾਮ ਕਵਿਤਾ, 2023 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 497 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਣਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

10. ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਪਿਆਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਲਾਸਿਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, 2023 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 544 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਟੁੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਭੰਗ ਹੋਣਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

11. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

19. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਕਮਾਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

20. ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 22.08.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

21. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਗੌਰਵ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਆਨੇਰੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ
(ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ: ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।)

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ